

Senver Maandblad November 2020

Seniorenvereniging Hilversum
Secretariaat:
Trompenbergerweg 6-12
1217 BE Hilversum

In dit nummer

3 Statige villa wijkt voor Dudoks raadhuis

5 Anders Zorn Expositie in Den Haag

7 Hilversums wormen- hotel

- 4 Poëzie: Rutger Kopland
- 6 Sterven ... met de muziek mee?
- 8 Wandelen door de Fransche Kamp en het Spanderswoud
- 9 Recepten van Henja
- 10 De hobby van een Senverlid: Hennie van de Vorst

Nieuw bestuur, v.l.n.r. Bertine van der Pluijm, Helmi Duijvestein, Andele Nauta en Ineke van de Rotte

Senver houdt de moed erin

Nog maar net waren we in augustus en september met nieuwe activiteiten gestart, of we komen in de volgende semi-lockdown terecht. Heel jammer voor ons allemaal. Voor velen zijn de activiteiten van Senver de gelegenheid om contacten met anderen te onderhouden. Maar het is niet anders.

Wat er nog wel doorgaat

Er zijn nog wel enkele activiteiten die doorgaan, en dat betreft Stoelyoga in de grote zaal van het Annagebouw waar je meer dan genoeg afstand kunt houden, en twee tai chi, bewegingslessen die buiten gegeven worden, in groepjes van 4 personen. Die activiteiten zitten vol, maar als u interesse hebt, kunt u zich melden bij inschrijving@senver.nl. Kunt u niet e-mailen, bel dan naar Ike Heerschop, tel. 035-6857016. Ook de fitnessclub/aquafit zet de activiteiten in kleine kring nog door, datzelfde geldt voor de fotoclub, maar die doet dat digitaal. Tenslotte gaat de maandelijkse filmmiddag wel door, zij het met veel minder mensen dan 'vroeger'.

Bestuur nu echt benoemd

Eind september hebben we nog wel een algemene ledenvergadering kunnen houden. In de Regenboogkerk kwamen zo'n 60 mensen bij elkaar, op ruime afstand van elkaar. De jaarrekening en het jaarverslag 2019 konden nu eindelijk vastgesteld worden. En belangrijker: het nieuwe bestuur kon nu door de

ALV benoemd worden. De vier bestuursleden waren al wel vanaf april aan de slag, maar voor een bekrachtiging van die benoeming was een echte ALV noodzakelijk. Er valt voor het bestuur alleen momenteel niet veel te doen. 'We grijpen alle mogelijkheden aan om onderling contact tussen leden te stimuleren', zegt voorzitter Ineke van de Rotte. 'Voorlopig kunnen we niet veel, en houden we vooral contact via de Oppepper die twee keer per week verschijnt. Verder pakken we de opbel-actie weer op. En met dit mooie maandblad, vol leuke artikelen hopen we ook de moed erin te houden. Laten we hopen dat er snel weer meer contact mogelijk is. Geniet ondertussen van de schoonheid van de herfst. Die blijft.'

In de vergadering werd gebruik gemaakt van een zgn 'schrijftolk', die 'live' alles uittipte en projecteerde wat er gezegd werd

Nieuwe leden

Mevr. Marijke van Gelder-Roost
Mevr. Birte Prah-Andersen
Mevr. Lucille van den Berg
Mevr. Margot Maas
Mevr. Wil Creton
Dhr. Harm Udding
Mevr. Marijke de Vries-Hartog
Dhr. Pieter Hoogenraad
Mevr. Thérèse Kamp
Mevr. Thea Germann

Ook lid worden?

Dat kan via de website www.senver.nl.
U vindt daar een formulier om in te vullen.
Kunt u niet e-mailen, bel dan met de
secretaris. Zie gegevens hiernaast in de
colofon

Privacyregels

Hoe Senver in het kader van de privacy
omgaat met de gegevens van de leden
staat in het privacy-reglement. Te vinden
op www.sen-ver.nl/privacyregels

De redactie behoudt zich het recht voor
bijdragen (tekst en beeld) te redigeren, in
te korten of te weigeren.

Foto voor deze maand

Thema: Schaduwen
Foto: Tonke Kozijn

Colofon

Algemene vragen over diensten in Hilversum en aanvraag huisbezoek

Bel onze SeniorenWegwijzers, contactpersonen
Hennie Zandee, tel. 035-6218132 en
Corrie v.d. Horst, tel. 035-5446974

Uitleg van iPads en tablets

Werkgroep thuisbegeleiding, Lily Goudsmits,
tel. 035-6214414, dfam.goudsmits@gmail.com

Ledenadministratie

Voor wijzigingen mailen of bellen naar
Nel Stornebrink,
p.stornebrink@kpnmail.nl of tel. 6281480.

Hulp bij belastingformulieren

Contactpersoon Riny Jägers,
tel: 06-51154212, of mail naar
belastinghulpsenver@gmail.com

Vragen over bezorging van dit blad

(alleen na de 1^e van de maand):
Bas de Paauw, tel. 06-10632023

Volgend nummer

Kopij voor het decembern timer vóór woens-
dag 11 november naar redactie@senver.nl

Lidmaatschap

Kosten lidmaatschap: € 20,00 per jaar
Voor de 2e persoon op hetzelfde adres is de
jaarcontributie € 15,00.
Bij aanmelding na 1 juli 2020 betaalt u € 10,00
voor het lopend jaar. En voor de 2e persoon
€ 7,50.

Bankgegevens

IBAN: NL 69 INGB 0007 3896 93
t.n.v. Seniorenvereniging Hilversum.

Website

<https://www.senver.nl>

Bestuur Senver

Voorzitter

Ineke van de Rotte
i.vanderotte@chello.nl
035-6241880

Secretaris

Bertine van der Pluijm
bpluijm@upcmail.nl
06-13508705 en 035-6215885

Penningmeester

Helmi Duijvestein
helmiduijvestein@gmail.com
06-22243694

Algemeen bestuurslid

Andele Nauta
a.w.nauta@kpnmail.nl
06-53333356

Vertrouwenspersoon

Henja Kronenburg,
tel. 035-6247512,
henjakronenburg@hotmail.nl

Redactie

Ineke van de Rotte, Willibrord
Ruigrok, Henja Kronenburg en Marijke
Lubberding

Grafische vormgeving

Jannie de Groot, Hilversum

Drukwerk

Drukkerij Ten Herkel, Loosdecht

Even terug in de tijd

Statige villa wijkt voor Dudoks raadhuis

Op de plek waar nu het Hilversumse raadhuis staat, stond honderd jaar geleden de statige villa Witten Hull. Die villa is gesloopt in 1928, het raadhuis werd gebouwd in 1928-1931. Er zijn nog restanten van de fundering van de villa in het souterrain van het Dudok Architectuur Centrum (DAC), onder het raadhuis.

Bij de Hoge Naarderweg, tussen het Melkpad en de Koninginneweg, lag vroeger een boekweit-akker. Boekweit is een gewas dat goed op arme zandgrond groeit; het heeft trossen wit tot roze bloemen en het binnenste van de grauw-bruine vruchtjes is geel. Die zaadjes, qua vorm lijkend op beukennotjes, leveren een eiwitrijk meel op. En: ze vormen de grondslag van de vier korrels in het gemeentewapen van Hilversum.

De eigenaar van de akker, boer Andriessen, verkocht in 1890 zijn land aan de heer Crommelin. Die liet er een grote deftige villa op bouwen, die de toepasselijke naam kreeg van Witten Hull, kennelijk geïnspireerd op de witte bloemen van de boekweit en op de oude Hilversumse naam Heul (=Heuvel,

Villa 'Witten Hull'

Dit kwam in de plaats van de villa: het Hilversums raadhuis van architect Willem Dudok

=Hill). In villa Witten Hull was van 1910 tot 1920 het internaat van de meisjes-kostschool Hill House gevestigd. De school zelf zat toen op Tesselschadelaan 16. Hill House was een kostschool voor meisjes van elf tot negentien jaar. De school viel op door het relatief hoge aantal aristocratische leerlingen, maar ook dochters van artsen, diplomaten en mensen die hoge functies bij Shell, de Bataafse Petroleum Maatschappij of de Koninklijke Pakketvaart Maatschappij bekleedden.

In 1923 kocht de gemeente de villa, om op die plaats het raadhuis te laten bouwen dat in juli 1931 in gebruik werd genomen. Enige grote bomen rondom het raadhuis herinneren nog aan de pracht van de buitenplaats van weleer.

Meindert Tepper

Poëzie

Over een gedicht van Rutger Kopland

Deze maand zou ik de poëziemiddag verzorgen over de dichter Rutger Kopland. Die lezing gaat niet door en is opgeschoven naar later, maar toch wil ik alvast aandacht besteden aan een gedicht van Kopland: *De moeder het water*. Hij schreef het gedicht in 1997. Hij was gebeld door NRC Handelsblad. Er was namelijk een nieuwe brug gebouwd bij Zaltbommel, en die zou kort daarna worden geopend. De krant wilde er een mooie pagina over maken, net als in 1934, toen de eerste brug over de Waal geopend werd. Toen was het Martinus Nijhoff die een gedicht gemaakt had. Dat gedicht begon zo:

De moeder de vrouw, Martinus Nijhoff

*Ik ging naar Bommel om de brug te zien.
Ik zag de nieuwe brug. Twee overzijden
die elkaar vroeger schenen te vermijden,
worden weer bureu. [...]*

Kopland had van de NRC de opdracht aangenomen, maar vervolgens zat hij er wel mee in z'n maag. Wat moet je nu dichten over een brug...En hij wilde ook wel met iets heel goeds komen. Na veel gepieker komt hij tot de slotsom dat de brug in 'De moeder de

vrouw' maar een bijrol speelt, en dat het verlangen naar een verloren moeder centraal staat. Zo besloot hij zijn gedicht te wijden aan een verloren, christelijke moeder. Dit werd zijn gedicht:

De moeder het water, Rutger Kopland

*Ik ging naar moeder om haar terug te zien.
Ik zag een vreemde vrouw. Haar blik was wijd en
leeg, als keek zij naar de verre overzijde
van een water, niet naar mij. Ik dacht: misschien*

*- toen ik daar stond op het gazon, pilsje gedronken
in de kantine van het verpleeghuis, de tijd
ging langzaam in die godvergeten eenzaamheid -
misschien zou 't goed zijn als nu Psalmen klonken.*

*Het was mijn moeder, het lijfje dat daar roer-
loos stond in 't gras, alleen haar dunne haren
bewogen nog een beetje in de wind, als voer*

*zij over stille waatren naar een oneindig daar en
later, haar God. Er is geen God, maar ik bezwoer
Hem Zijn belofte na te komen, haar te bewaren.*

Voor mij heeft het gedicht een bijzondere betekenis gekregen, zoals veel gedichten van Kopland trouwens. Ze kunnen soms veel beter dan ik dat zelf kan, een gevoel onder woorden brengen. Dit gedicht heb ik voorgedragen bij de begrafenis van mijn moeder, ook een verloren, christelijke moeder. Vele jaren was ze al weg van deze wereld door een ernstige vorm van dementie. Een sterke, actieve vrouw, die in de jaren 80 was gaan twijfelen aan het geloof en zich er uiteindelijk van had afgekeerd. In het streng christelijke dorp waar ik vandaan kom, en waar zij maatschappelijk actief was, moet dat een hele strijd opgeleverd hebben. Het hele gedicht, maar vooral de laatste zinnen ontroeren me nog elke keer als ik ze lees:

*'... als voer
zij over stille waatren naar een oneindig daar en
later, haar God. Er is geen God, maar ik bezwoer
Hem Zijn belofte na te komen, haar te bewaren.'*

Ineke van de Rotte

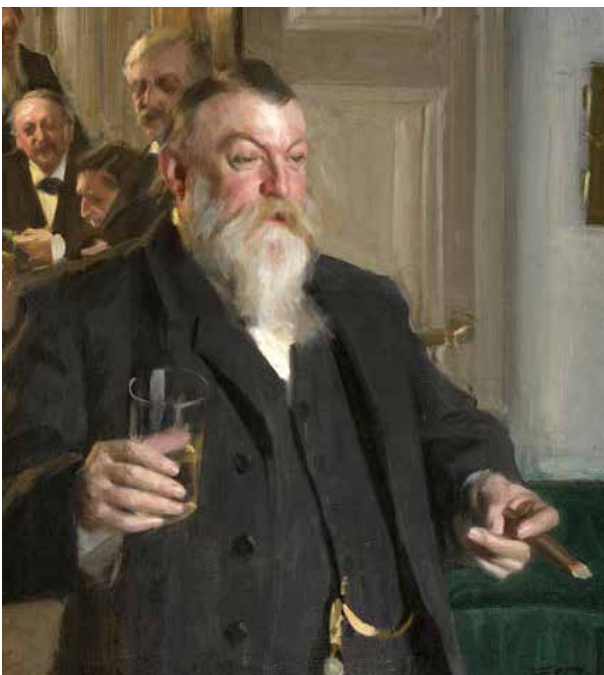
Anders Zorn

Expositie in Kunstmuseum Den Haag

In november zou Henk Roos een museumlezing verzorgen over Anders Zorn. Deze gaat niet door, en schuift op naar een later moment. Henk vertelt hieronder iets over de kunstenaar Anders Zorn. De tentoonstelling in het Kunstmuseum loopt tot eind januari in het Kunstmuseum Den Haag. We organiseren uiteraard nu ook geen gezamenlijk bezoek aan de tentoonstelling.

In Zweden is Anders Zorn (1860-1920) een superster, maar in de rest van Europa is hij grotendeels aan de aandacht ontsnapt. Dit najaar brengt Kunstmuseum Den Haag 150 schilderijen, aquarellen, etsen en foto's samen in zijn eerste Nederlandse overzicht in samenwerking met het Nationalmuseum in Stockholm en het Zorn museum in Mora. In 2020 is het 100 jaar geleden dat Zorn overleed, zijn leven begon in 1860 in Mora, een kleine plaats in de Zweedse streek Dalarna.

Op de Wereldtentoonstelling van Parijs in 1889 breekt Zorn artistiek door als plein-air kunstenaar. Net als de Nederlandse kunstenaars van de Haagse School trekt hij graag de natuur in. Hij schildert er het landschap als decor van tafereelen uit het dagelijkse leven. Vooral de wijze waarop hij het lichtspel op het water vangt oogst bewondering.

De toast,
1892,
National-
museum
Stockholm

De eerste keer, 1888, Art Museum Helsinki

Maar het zijn de werken van vrouwelijk naakt die hem tot publieksliefeling maken. Zorn brengt een nieuwe sensualiteit naar dit genre door zijn modellen niet alleen in het atelier, maar ook in de Zweedse natuur te schilderen. Al pootjebadend in kabbelend water of struinend door groene velden ogen de vrouwen ontspannen en vrij. Het naakt is bij hem niet langer alleen maar een romantische of klassiek geïdealiseerde godin, maar een gewone vrouw van vlees en bloed.

Net als zijn Hollandse tijdgenoot George Hendrik Breitner experimenteerde Zorn met fotografie. Hij was gefascineerd door het beeldend aspect licht en met zijn camera kon hij fotograferen='lichtschrijven'. De foto's waren dan soms een hulpmiddel bij het schilderen.

Zorn specialiseerde zich in portretten die later vooral bij de hogere klasse in de Verenigde Staten in de smaak vallen. Hoewel de Europese adel, beroemde kunstenaars en Amerikaanse presidenten recordbedragen neerleggen voor zijn portretten, beeldt Zorn mensen niet beter af dan ze zijn.

Henk Roos

Sterven ... met de muziek mee? Praten over de dood, in kleine kring

In het vorige maandblad kwam Willemien Manschot aan het woord, en haar spirituele zoektocht naar de beleving van leven en sterven. Het interview eindigde met het idee om met een kleine groep Senver-leden hierover verder te praten. Hieronder het vervolg.

Met de muziek meegaan

De filosoof, spirituele leraar, auteur en dichter Hein Stufkens schrijft in zijn boek *Gedichten op leven en dood*:

Men zei mij:

*'Sterven is de dood,
die laatste vijand,
aan het eind verslaan.'*

*Maar misschien is
het toch veel meer*

zoiets als: al je speelgoed laten staan

en als een kind

met de muziek mee gaan.

Nieuw leven

Wat is dat 'met de muziek mee gaan'? Hein Stufkens legt uit: 'De Westerse wetenschap is zwaar besmet met het idee van de dood als vijand. Maar 'Ik ben een vriend' zegt de dood tegen het meisje in het beroemde gedicht *Der Tod und das Mädchen*, dat door Schubert zo weergaloos mooi op muziek is gezet. Ons levensgeluk zou enorm toenemen als we op een andere manier tegen de dood aan gingen kijken.'

Het verrijzenis-verhaal in het christendom, de dimensie van karma en wedergeboorte in het boeddhisme, de eeuwige jachtvelden van de Indianen in Noord Amerika, de voorouderverering van inheemse volkeren of de woorden van de hindoeïstische leraar en sociale activiste Vimala Thakar: 'Als we de heelheid van geboorte, leven en sterven kunnen zien is er vreugde in het leven en gratie in het sterven', wijzen op de ruimte en het nieuwe leven waartoe de dood kan bevrijden.

Is er belangstelling?

Aandacht besteden aan de heelheid van leven en sterven, aan de gedachte dat doodgaan iets kan zijn als van kleren wisselen wanneer die oud en versleten zijn, aan een continuïteit van liefde en zinvolheid die over het sterven heen reikt, geeft mogelijkheden tot een verrijking van ons leven van nu. We willen graag horen of er belangstelling bestaat onder de Senver-leden voor dit onderwerp om te kijken of we in enige vorm, afhankelijk van de coronamaatregelen, in kleine kring (Willemien en 3 gasten in haar grote huiskamer - red.) hierover verder kunnen praten.

Opgeven

Opgeven bij
Willemien Manschot
wgmanshot@gmail.com
of bel haar:
tel. 06 - 1188890

Het makkelijkste dat je zelf kunt doen
als het om duurzaam gaat

Senver's
Duurzaamheids-
hoekje

Hilversums wormenhotel

Rijdend over de Kolhornseweg kom je langs een vreemdsoortige bouwwerk. Het lijkt een beetje op een bijenkorf en is ongeveer twee meter hoog. Dat bouwsel is het eerste Hilversumse wormenhotel.

Een wormenhotel, jawel. Dat is een manier om je eigen GFT-afval om te zetten in compost. Wormen eten graag klokhuizen, wortelschillen en koffiedik. Ze verwerken dat door het te eten en uit te poepen, waardoor je een goede bodemverbeteraar terugkrijgt. Omdat het composteren direct vanaf het eerste hapje van de wormen begint ontstaat er geen vervelende geurtjes. Na ongeveer een half jaar is er compost genoeg om te gebruiken in je eigen tuin. Het zijn vooral tijgerwormen die er hier voor gebruikt worden: gewone regenwormen verteren minder GFT-afval en zijn daardoor niet zo geschikt. Tijgerwormen kruipen niet in de gemiddelde tuin. Die koop je online. De tijgerwormenkweker stuurt ze met enkele honderden in een bakje naar je op. In een gezamenlijk hotel, zoals op de Kolhornseweg, begin je met zo'n 1000 wormen die zich in een paar jaar tijd vermenigvuldigen tot vele duizenden. Voor een kleine particuliere bak kan je met minder wormen ook heel goed starten.

Herman Vijlbrief is de initiatiefnemer van het 'hotel'. In de Moerbeilaan bleken genoeg mensen mee te willen doen. Bij de gemeente (je moet wel toestemming hebben om zoiets op de openbare weg te zetten) werd het idee met gejuich ontvangen. De wethouder van milieu kwam zelfs de opening verrichten. En Herman won in 2018 met zijn idee een prijs in de Hilversum 100 Challenge. Dat is een wedstrijd om ondernemers en particulieren aan te zetten om duurzame producten te ontwerpen of ideeën te opperen. Het wormenhotel is gemaakt (van geperst bermgras, dus ook recyclebaar) en geplaatst door de Tomin-groep en staat nu te pronken op de Kolhornseweg, aan het eind van de Moerbeilaan.

Er zijn nu 25 gezinnen uit de Moerbeilaan en enkele bewoners van omliggende straten die meedoen. Elke deelnemer heeft de code van het slotje waarmee het

Opening van het wormenhotel, links Herman Vijlbrief en zijn kinderen, daarnaast wethouder Kastje en beheerder Arjan Biljardt van de Tomingroep.

hotel is vergrendeld. Ook krijgt men instructie over wat wel en niet in de bak kan (geen gekookt eten of gemaaid gras, maar weer wel karton in zeer kleine stukjes). De deelnemers zijn ook heel enthousiast over de toename van het buurtgevoel. Een wandelingetje 's avonds richting hotel om je bakje GFT te legen loopt vaak flink uit qua tijd. Zomaar een uurtje keuvelen met een andere buurtbewoner gebeurt vaak! En hoe gezellig is dat! Er kunnen nog meer mensen meedoen met het hotel en Herman heeft als droom een Hilversumse wormen-hotelketen te verwezenlijken. Hij is bereid om ieder initiatief een beetje op weg te helpen.

Ik werd bij Herman heel wat wijzer over wormen, beestjes waar ik normaal gesproken niet zoveel aandacht aan besteed. Een klein wormenhotel overweeg ik wel. Hoe zullen we dat noemen? Een wormen-Bed&Breakfast misschien?

Helmi Duijvestein

Wilt u ook een wormenhotel beginnen?
Informatie vindt u op www.wormenhotel.nl

Wandelen door de Fransche Kamp en het Spanderswoud

Eén van de bunkers van de verdedigingslinie

In november zouden we een wandeling gemaakt hebben met IVN-gidsen door de Fransche Kamp. Die wandeling gaat niet door, maar u kunt wel zelf een rondje maken. U start op de Camping De Fransche Kamp, Franse Kampweg 5a in Bussum. De routebeschrijving van deze wandeling staat aansluitend op dit artikel en is te vinden op de website www.senver.nl

De Fransche Kamp is een bosgebied tussen Hilversum en Bussum. De naam zegt het al: daar zijn ooit Franse militairen gelegerd geweest. In 2012 vonden amateurarcheologen in gekapte bospercelen daar nog bewijzen van, zoals kogels, munten, militaire knopen en een messing insigne van een Franse pet.

In 1809 was op die plek een militair kamp aangelegd. Er waren soldaten gelegerd van Lodewijk Napoleon, die koning van Nederland was namens zijn broer, de Franse keizer Napoleon. Dit kamp moest meehelpen te voorkomen dat de Engelsen een invasie zouden uitvoeren op Nederland. Toen die invasie uiteindelijk in Zeeland plaatsvond en werd afgeslagen, raakte het Gooise kampement in de vergetelheid. Een eeuw later, tijdens de Eerste Wereldoorlog, werd hetzelfde gebied weer even aktueel: in een halve cirkel om Naarden heen bouwde het Nederlandse leger een verdedigingslinie

met bunkers en loopgraven. Ze vormden een onderdeel van de Nieuwe Hollandse Waterlinie. De bouwwerken zijn echter nooit gebruikt. Tijdens de Tweede Wereldoorlog zijn ze in opdracht van de Duitsers volgestort met zand en dichtgemetseld. In 2011 is één van de bunkers in de Fransche Kamp gedeeltelijk uitgegraven en opengemaakt. (Een paar ervan zijn te zien tijdens deze wandeling: drie in de buurt van paal 39 en twee tussen 36 en 35.)

Zo'n tien jaar geleden werd het gebied van de Fransche Kamp en omgeving zodanig ontwikkeld dat er een open, landschappelijke en ecologische overgang van het Gooi naar de Vechtstreek ontstond. Het bos werd omgevormd tot een meer natuurlijk bos, halfopen bos en heide, met faunapassages voor kleine tot middelgrote zoogdieren, reptielen, amfibieën en ongewervelden. En via de natuurbrug Zanderij Crailoo is het hele gebied verbonden met de Bussumer- en Westerheide.

Routebeschrijving

Wandeling Fransche Kamp en Spanderswoud

Vertrek vanaf de parkeerplaats van: **Camping De Fransche Kamp**
Franse Kampweg 5a
1406NV – Bussum

- Pad in bij paaltje 40 (halverwege de parkeerplaats, aan linkerkant, na een paar stobben)
- NB: De paaltjes zijn witte betonnen paaltjes met rode pijl en volgnummer
- Na 50 meter linksaf een bospad in
- Blijf links aanhouden
- Je komt nu bij de open heideverbinding
- Heideverbinding oversteken, richting rechts
- Bij paaltje 37 fietspad oversteken
- Bij paaltje 36 linksaf en eerste pad rechts
- Bij viersprong rechtdoor over heuvelachtig pad
- Bij paaltje 30 rechtdoor
- Bij paaltje 31 op het fietspad rechtsaf
- Voorbij de oude dode dikke beuk eerste pad links
- Eerste pad rechtsaf bij bankje
- Steeds rechtdoor lopen.... Fietspad oversteken.
- Eind verder Paaltje 29, steeds rechtdoor
- Heideverbinding oversteken
- Rechtdoor blijven lopen en fietspad oversteken, rechts aanhouden bij trimbaanbordje
- Loop richting parkeerplaats.

(U kunt ook de héle gemarkeerde route lopen. Die is 4,5 km en duurt circa 5 kwartier. Het begin is dan achteraan de parkeerplaats bij paaltje 1)

Tjephke Gersjes

Recepten van Henja voor Winter- en Corona-tijd

In de herfst en winter zitten we wat meer binnen en nu in coronatijd helemaal. Dus is het tijd voor heerlijke wintergerechten met zuurkool, boerenkool en spruitjes. Maar dan net even anders.

Voor 2 personen

Zuurkoolschotel met appel en spekjes

Wat heb je nodig:

1 ingevette ovenschaal
appelboor

Ingrediënten:

250 gram zuurkool
1 eetlepel mosterd
half bakje zure room
200 gram spekblokjes
2 appels
handje rozijnen
300 gram diepvriesrösti
kaneelpoeder

Verwarm de oven voor op 200 gr.

Meng de zuurkool met de mosterd en de zure room. Bak de spekblokjes knapperig, haal uit de pan en bewaar het spekvet. Boor het klokhuis uit 1 appel met schil. Schil en snijd de andere appel en snijd in blokjes. Meng de rozijnen, appel- en spekblokjes door de zuurkool. Schep in de ovenschaal en verdeel de rösti daarover. Snijd de geboorde appel in dunne plakken en leg verspreid over de rösti. Bestrooi met een beetje kaneel en schenk het spekvet over de appelschijven. Bak de schotel 30-35 minuten in de oven.

Voor 4 personen

Portugese boerenkoolsoep met worst

Ingrediënten:

3 eetlepels olijfolie
1 ui gesnipperd
2 teentjes knoflook fijngehakt
300 gram panklare boerenkool
1 eetlepel tijmblaadjes
500 gram kruimige aardappelen
geschild en in blokjes
1,5 liter kippenbouillon uit pot of van blokjes
1 Hema rookworst

Bak de ui, boerenkool en knoflook, al omscheppend in de olie, tot de boerenkool geslonken is. Schep de tijmblaadjes en aardappelblokjes erdoor en voeg de bouillon toe. Kook 20 minuten zachtjes gaar. Verwarm de rookworst, snijd in plakjes en bak ze eventueel in de koekenpan knapperig. Roer de soep met een houten lepel tot de aardappelblokjes uit elkaar vallen of pureer met een staafmixer. Ik heb de soep liever wat ruller dus pureer ik hem niet, maar dat is een kwestie van smaak. Schep de soep in grote kommen, leg de knapperige rookworst erop. Heerlijk met een snee donkerbruin brood.

Dit recept is voor 4 personen, maar is makkelijk in te vriezen. Zo maak je je eigen diepvriesmaaltijd.

Voor 2 personen

Spruitjesstamppot met kaas

Ingrediënten:

500 gram kruimige aardappelen
250 gram spruitjes
10 zwarte olijven zonder pit
scheut melk
klont boter
100/150 gram Zaanlander pikante kaas
of een kaas die je lekker vind. Oude Leidse is ook super
Nootmuskaat

Schil de aardappelen, snijd in blokjes en kook gaar. Maak de spruitjes schoon, halveer de grote en kook ong. 5 min. beetgaar. Halveer de olijven, verwarm de melk. Giet de aardappelen af en stamp met de boter en de warme melk tot een smeùige puree. Roer de spruitjes, olijven en kaas erdoor en warm het geheel goed door. Breng op smaak met nootmuskaat, zout en peper. Een beetje jus van de vorige dag smaakt er ook prima bij.

Het is belangrijk om in deze tijd goed te blijven eten en lekker bezig te blijven, daarom veel plezier met koken en eet smakelijk.

Henja Kronenburg

De hobby van een Senver-lid Hennie van de Vorst en de vliegwereld

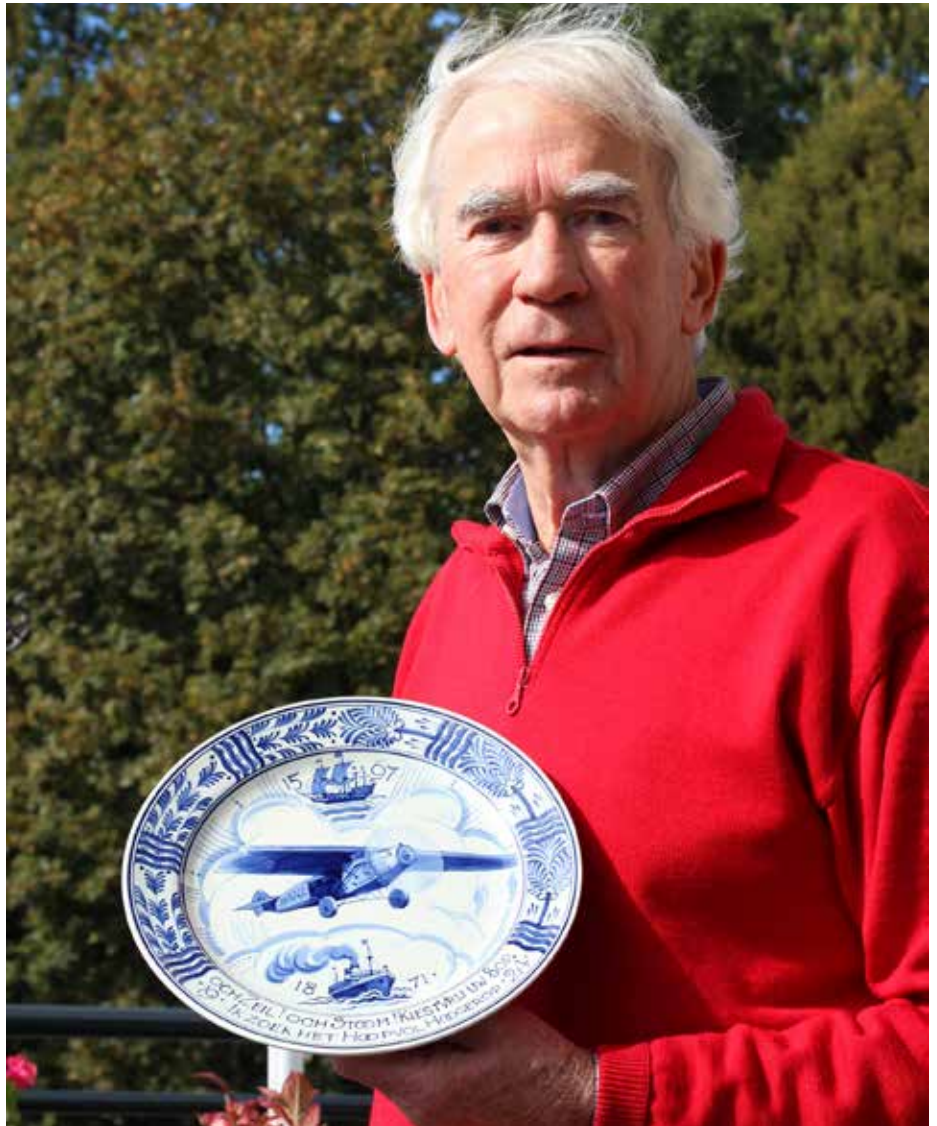
In heel zijn werkzame leven had hij met luchtvaart te maken. Dat is nu al lang voorbij. Maar de luchtvaart heeft hem niet losgelaten. Senver-lid Hennie van de Vorst (82) verzamelt alles wat met oude vliegtuigen en vliegen te maken heeft.

De luchtvaart en de Franse taal zijn twee rode draden in zijn leven. Hij studeerde Frans in Parijs, Utrecht en Den Haag, ging in militaire dienst, werd officier en bleef als kortverbandvrijwilliger nog vier jaar bij de Luchtmacht, werd er officier en was vertaler Frans bij de Luchtmachtstaf.

Daarna volgden dertig jaren als tolk/vertaler bij internationale luchtvaartvergaderingen voor Eurocontrol in Brussel, de internationale organisatie die instaat voor de coördinatie en veiligheid van het vliegverkeer op grote hoogte in Europa. 'Ik heb niet zelf gevlogen, ik was administratief.'

Maar goed, over naar zijn hobby. Hennie rookte ooit een pakje per dag. In 1977 stopte hij. 'Maar wat dan? Je moet een hobby hebben.' Hij ging postzegels verzamelen, van diverse landen. Na een paar jaar was hij daar klaar mee, verkocht de boel en ging zich toeleggen op postzegels, brieven, vignetten, kaarten met 'luchtvaart' als onderwerp.

In de kast staan tientallen albums. Hij pakt album 50, waarin postzegels de geschiedenis van het vliegen uitbeelden. Icarus, Da Vinci, ballons, zeppelins, de gebroeders Wright, prachtig gepresenteerd. Of album 67, met oude Franse prentbriefkaarten van vliegtuigen en piloten, uit de beginjaren 1908-1912. Daar kom je bijvoorbeeld Baronne Raymonde Laroche tegen, Française die in 1910 als eerste vrouw haar brevet haalde. Ze kwam in 1919 om het leven bij een ongelukkige landing. Hennie pakt een album met

Hennie van de Vorst met zijn delftsblauw lievelingsbord uit 1924, met een Fokker VII. Er staan drie jaartallen op: 1597 (eerste Nederlandse expeditie per schip naar Indië), 1871 (eerste stoomschip naar Indië) en 1924: de eerste KLM-vlucht naar Indië. De tekst: 'Och zeill! Och stoom! Kiest vrij uw sop, Ik zoek het hoopvol hoogerop'. Dat 'hoopvol' verwijst naar piloot Van der Hoop

luchtpoststrookjes. Vroeger moest op een luchtpost-stuk een strookje met par avion of by airmail geplakt worden - zelfs die kun je sparen, albums vol. In album 37 zitten folders en boekjes, bijvoorbeeld KLM's officiële 'luchtreisgids' met dienstregeling 1920. Een volgend album bevat 'vignetten', een soort oude

stickers vaak rond of in de vorm van postzegels, ook bedoeld om reclame mee te maken.

Het verzamelen breidde zich dus uit tot van-alles op het gebied van burgerluchtvaart tot circa 1960. Behalve postzegels en luchtpost-etiketten ook

ansichtkaarten en brieven (soms met de handtekening van de piloot die ze vervoerde), 'zeg maar alles wat in een album past of een plekje aan de muur kan vinden'. Maar intussen zijn er ook planken vol boeken en diverse voorwerpen en vliegtuigmodellen.

Overal in huize-Van de Vorst (een appartement tussen Hilversum en 's-Graveland) kom je de luchtvaart tegen. Nou ja, alleen niet in de woonkamer, de keuken en de slaapkamer. Wel op het gastentoilet: grote ingelijste foto's van vooroorlogse Sabena-vliegtuigen. Wel in de hal: delftsblauwe bordjes die herinneren aan historische vluchten van roemruchte vliegtuigen als de Uiver, Pelikaan en Snip. Wel in de werk-/logeerkamer, die is het centrum van de hobby. Er staan 24 kleurige modellen van vliegtuigen die voorkomen in de Kuifje-stripboeken, er zijn ingelijste Engelse plaatjes van luchtballonnen en van vliegtuigen die je bij sigarettapakjes kon sparen, een oud vloei blok van de KLM, een penning van de Eerste Luchtvaart Tentoonstelling Amsterdam in 1919, er is een handtekening van Fokker, er staat een beeldje van de Braziliaan Santos Dumont die in 1906 rond de Eiffeltoren vloog. Om maar wat te noemen.

Wat Hennie's vrouw Ans er van vindt? 'Ik vind het heel interessant en ik vind het leuk dat mijn man er zoveel liefhebberij aan heeft.' Maar even later: 'Het is nu wel genoeg...' Zelf verzamelt ze ook: Hummel-beeldjes en zilveren pillendoosjes die van vele reizen zijn meegekomen. Dat neemt minder plek in.

Hennie van de Vorst en de luchtvaart, onafscheidelijk. Maar: nooit overwogen zelf te leren vliegen? 'Nee, ik heb nooit gedroomd dat ik vliegenier wilde worden, dát boeide me niet zo.'

Willibrord Ruigrok

FILMTHEATER HILVERSUM

Er zijn 23 kaartjes beschikbaar vanwege de anderhalvemeter-regel. Kaarten zijn online te koop via www.filmtheaterhilversum.nl of aan de kassa, dat kan ook nu al.

The singing club

Dinsdag 10 november

De feelgood-film van het jaar! 'The Singing Club' is een komisch drama van regisseur Peter Cattaneo ('The Full Monty') over vriendschap, familie en de kracht van muziek. Kristin Scott Thomas speelt de hoofdrol in dit op waarheid gebaseerde verhaal, dat wereldwijd vele andere vrouwen heeft geïnspireerd om samen te zingen.

Het leven van een vrouw van een beroepsmilitair kan zwaar zijn. Gescheiden van geliefden liggen angst en eenzaamheid op de loer en altijd is er de vrees voor die noodlottige kloep op de deur. Kate, de perfecte officiersvrouw, draagt die last echter stoïcijns en met stijl. Om niet bij de pakken neer te zitten, probeert ze een groep vrouwen op de basis over te halen om een zangkoor te beginnen. Lisa, rebel en rocker in hart en nieren, is sceptisch over het idee, maar laat zich al snel overtuigen door hun humor en moed. Met hartstochtelijk gezongen pophits weten Kate, Lisa en de andere koorleden uiteindelijk hun onderlinge verschillen te overwinnen en krijgen ze tot hun grote verrassing de kans om het optreden van hun leven te geven.

Datum dinsdag 10 november, aanvang film 14.00 uur

Plaats Filmtheater Hilversum, Herenplein 5

Kosten € 8,75 inclusief vooraf een kopje koffie of thee met iets lekkers erbij. Alleen met pin betalen.

November: musea en tentoonstellingen

Musea en tentoonstellingen zijn goed te bezoeken in deze periode. Je kunt zelf kiezen voor de afstand die je houdt en voor een rustig moment. Op deze pagina drie tentoonstellingen in de regio in de maand november.

Hilversumse kunstenaars in oude C&A

De komende maanden exposeren Hilversumse kunstenaars in het souterrain van de oude C&A. Samen met boekhandel Voorhoeve brengen zij het monumentale Dudok-pand in het centrum van Hilversum weer een beetje tot leven. De enorme kelderverdieping van bijna 500 vierkante meter, vroeger in gebruik was voor de verkoop van kinderkleding, wordt nu door ART Hilversum gebruikt voor exposities. Tot 15 november is de eerste tentoonstelling onder de titel 'Couleur Locale', daarna volgt de 2e groep tot begin december. Volgens Anne De Laet, bestuurslid van ART Hilversum, is dit een unieke kans. "De beeldende kunst in Hilversum heeft een podium nodig. Kunstenaars maken fantastisch werk maar hadden lange tijd niet de kans om dat aan inwoners van Hilversum te laten zien. Hoewel de coronacrisis nog niet voorbij is, gaan we toch exposeren. Kunst kan een lichtpunt zijn in donkere tijden."

Informatie

De expositie Couleur Locale is gekoppeld aan de pop-up-store van Boekhandel Voorhoeve in de oude C&A. Deze is geopend op woensdag tot en met zondag van 12.00 – 17.00 uur. Toegang gratis.

Museum Hilversum 'De Achterkant van Hilversum'

Drie fotografen laten een beeld zien van Hilversum en haar bewoners tijdens de crisis. Jill Noteboom, Sanne Derks en Erik Borst kozen ieder een ander uitgangspunt. Sanne Derks brengt met haar serie een eerbetoon aan de vrijwilligers die zich achter de schermen onbezoldigd inzetten voor anderen. Erik Borst maakte een portret van het park de Oude Haven en haar jonge bezoekers en Jill Noteboom is in het onderwerp eenzaamheid gedoken, portretten bij de achterdeur.

Informatie

Museum Hilversum is dagelijks geopend van 11.00 – 17.00 uur. Reserveren voor een bepaald deel van de dag doe je via de website. Entree € 5,50 (senior) of gratis met Museumkaart.

Museum Singer Laren 'Schilders van licht'

Van zonovergoten landschappen tot scènes in felle spotlights, de tentoonstelling 'Schilders van licht' presenteert in zes thema's hoe kunstenaars rond 1900 licht weergeven. Zo schildert Claude Monet impressies van natuurlijke lichtval en experimenteert Jan Sluijters met kleur om zijn sensaties van het licht te verbeelden.

Informatie

Singer Museum is open op dinsdag tot en met zondag van 10.00 – 17.00. Toegang € 17,00 of gratis met Museumkaart.